

חוזה שלום בין מדינת ישראל
לבין הממלכה הירדנית ההאשמית

נחתם ב - 26 באוקטובר, 1994

מבוא

ממשלת מדינת ישראל וממשלת הממלכה הירדנית ההאשמית -
בתיתן דעתן להצהרת וושינגטון שנחתמה על-ידיהן ב-25 ביולי 1994, אשר שתיהן
מחויבות
לכבדה;
בשאפן להשיג שלום צודק, בר-קיימא וכולל במזרח התיכון המבוסס על החלטות
מועצת
הביטחון 242 ו-338 בכל היבטיהן;
בתיתן דעתן לחשיבות שבהשגתו וחיזוקו של שלום המבוסס על חירות, שוויון, צדק
וכבוד
לזכויות אנוש יסודיות, דבר שיביא להתגברות על מכשולים פסיכולוגיים ולקידום
כבוד
אנושי;
באשרן מחדש את אמונתן במטרותיה ובעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות,
ובהכירן
בזכותן ובחובתן לחיות בשלום זו עם זו כמו עם כל המדינות, בתוך גבולות בטוחים
ומוכרים;
ברצותן לפתח יחסים ידודותיים ושיתוף פעולה ביניהן בהתאם לעקרונות המשפט
הבין-לאומי המסדירים יחסים בין-לאומיים בעתות שלום;
ברצותן גם להבטיח ביטחון בר-קיימא לשתי מדינותיהן, ובמיוחד להימנע מאיומים
ומשימוש בכוח ביניהן;
בתיתן דעתן לכך שבהצהרת וושינגטון מיום 25 ביולי 1994 הן הצהירו על סיום
מצב
המלחמה ביניהן;
בהחליטן לכונן שלום ביניהן בהתאם לחוזה שלום זה -
הסכימו כלדקמן:

סעיף 1 - כינון השלום

שלום נכון בזה בין מדינת ישראל לבין הממלכה הירדנית ההאשמית ("הצדדים"),
בתוקף
מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 2 - עקרונות כלליים

הצדדים יישמו ביניהם את הוראות מגילת האומות המאוחדות ועקרונות משפט
בין-לאומי
המסדירים יחסים בין מדינות בעתות שלום. ובמיוחד:

1. הם מכירים כל אחד בריבונותו, בשלמותו הטריטוריאלית ובעצמאותו המדינית
של
האחר ויכבדו אותן.

2. הם מכירים כל אחד בזכות זולתו לקיום בשלום בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, ויכבדו זכות זו.

3. הם יפתחו יחסי שכנות טובה של שיתוף פעולה כנדרש לשם הבטחתו של ביטחון בר-קיימא, יימנעו מאיום בכוח או שימוש בו האחד כנגד זולתו, וישבו את כל הסכסוכים ביניהם באמצעי שלום.

4. הם מכבדים את ריבונותה, את שלמותה הטריטוריאלית ואת עצמאותה המדינית של כל מדינה באזור, ומכירים בה.

5. הם מכבדים את תפקידם המרכזי של התפתחות וכבוד אנושיים ביחסים אזוריים ודו-צדדיים, ומכירים בתפקיד זה.

6. הם מאמינים עוד, כי בתחום שליטתם אין להתיר תנועות שלא מרצון של אנשים בדרך שתפגע בביטחון אחד מן הצדדים.

סעיף 3 - הגבול הבין-לאומי

1. הגבול הבין-לאומי בין ישראל לירדן מותווה בזיקה להגדרת הגבול על-פי המנדט, כמתואר בנספח א(א), בעזרי המיפוי הנלווים אליו ובקואורדינטות שנקבעו בו.

2. הגבול, בהתאם לאמור בנספח א(א), הוא הגבול הבין-לאומי הקבוע, הבטוח והמוכר בין ישראל לירדן, בלא שיהא בכך משום קביעה מוקדמת באשר למעמדם של שטחים כלשהם שבאו לשליטת הממשל הצבאי הישראלי ב-1967.

3. הצדדים מכירים בגבול הבין-לאומי, וכן שטחו של כל צד, מימי החופין והמרחב האווירי שלו, כבלתי ניתנים לפגיעה, והם יכבדו ויקיימו אותם.

4. סימון הגבול ייעשה בהתאם לתוספת א לנספח א(א), ויושלם לא יאוחר מתשעה חודשים לאחר חתימת החוזה.

5. מוסכם שבמקום שבו עובר הגבול באפיק של נהר, במקרה של שינויים טבעיים בתוואי זרימת המים כמתואר בנספח א(א), יעבור הגבול לאורך האפיק החדש של הזרימה. במקרה של שינויים אחרים כלשהם הגבול לא יושפע, אלא אם יוסכם אחרת.

6. מייד עם החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה ייערך כל צד על הגבול הבין-לאומי בצדו שלו, במתואר בנספח א(א).

7. הצדדים יחלו עם חתימת החוזה במשא-ומתן, כדי להגיע בתוך תשעה חודשים להסכם
דבר התוויית הגבול הימי ביניהם במפרץ עקבה (אילת).

8. בהביאם בחשבון את נסיבותיו המיוחדות של אזור נהריים/בקורה, שלגביו חלות ריבונות ירדנית וזכויות בעלות פרטיות ישראלית, מסכימים הצדדים להחיל את ההוראות המצויות בנספח א(ב).

9. בהקשר לאזור צופר יחולו ההוראות המצויות בנספח א(ג).

סעיף 4 - ביטחון

1. א. שני הצדדים, בהכירם כי הבנה הדדית ושיתוף פעולה הדדי בנושאים הנוגעים לביטחון יהוו חלק משמעותי מיחסייהם ויקדמו אף את ביטחון האזור, נוטלים על עצמם לבסס את יחסי הביטחון ביניהם על אמון הדדי, קידום יחסים משותפים ושיתוף פעולה, ולשאוף למסגרת אזורית של שותפות בשלום.

ב. לקראת מטרה זו, מכירים הצדדים בהישגי הקהילה האירופית והאיחוד האירופי בפיתוח הוועידה לביטחון ולשיתוף פעולה באירופה, ומחייבים עצמם לכינונה, במזרח התיכון, של הוועידה לביטחון ולשיתוף פעולה במזרח התיכון. מחויבות זו כוללת את אימוצם של דגמים אזוריים לביטחון, שהוגשמו בהצלחה בעידן שלאחר מלחמת העולם השנייה (על פי קווי תהליך הלסינקי), דבר שיגיע לשיאו ביצירת אזור של ביטחון ויציבות.

2. ההתחייבויות שאליהן מתייחס סעיף זה אין בהן כדי לפגוע בזכות הטבועה להגנה עצמית בהתאם למגילת האומות המאוחדות.

3. הצדדים מתחייבים, בהתאם להוראות סעיף זה, כלהלן:

א. להימנע מאיום או משימוש בכוח או בנשק קונבנציונלי, לא קונבנציונלי או מכל סוג אחר, האחד כנגד האחר או מפעולות או פעילויות אחרות המשפיעות לרעה על ביטחון הצד האחר;

ב. להימנע מארגון, חרור, הסתה, סיוע או השתתפות בפעולות או איומים של לוחמה, עוינות, חתרנות או אלימות כנגד הצד האחר;

ג. לנקוט צעדים נחוצים ויעילים כדי להבטיח שפעולות או איומים של לוחמה, עוינות, חתרנות או אלימות כנגד הצד האחר לא ינבעו משטחם ולא ייעשו בתוך שטחם (המונח "שטח" מכאן ואילך כולל את המרחב האווירי ומימי וחופין), או דרך שטחם או מעליו.

4. בהתאמה לעידן השלום ולמאמצים לבנות ביטחון אזורי ולהימנע מתוקפנות ומאלימות ולמונען, מסכימים הצדדים עוד להימנע מאלה:

א. להצטרף לקואליציה, לארגון או לברית כלשהם שיש בהם אופי צבאי או ביטחוני

עם צד שלישי, שמטרותיהם או פעולותיהם כוללות תוקפנות או פעולות אחרות של עוינות צבאית נגד הצד האחר, לסייע להם, לקדםם או לשתף פעולה עמם בצורה כלשהי, בסתירה להוראות חוזה זה.

ב. לאפשר כניסתם, הצבתם או פעולתם בשטחם, או דרכו, של כוחות, כוח-אדם או

ציוד צבאיים של מדינה שלישית, בנסיבות העלולות לפגוע בביטחון הצד האחר.

5. שני הצדדים ינקטו צעדים נחוצים ויעילים, וישתפו פעולה, במאבק בטרור לכל סוגיו. הצדדים מתחייבים:

א. לנקוט צעדים נחוצים ויעילים למניעת עשייתן של פעולות טרור, חתרנות או אלימות משטחם או דרכו, ולנקוט אמצעים נחוצים ויעילים להילחם בפעילויות כאלה ובכל מבצעהן.

ב. בלי לפגוע בזכויות היסוד של חירות הביטוי וההתאגדות, לנקוט צעדים נחוצים ואפקטיביים למנוע כניסתם, נוכחותם ופעולתם בשטחם של כל קבוצה או ארגון ותשתיתם, המאיימים על ביטחון הצד האחר על-ידי שימוש, או הסתה לשימוש, באמצעים אלימים.

ג. לשתף פעולה במניעתן של הסתננויות מעבר לגבול ובמאבק בהן.

6. כל שאלה באשר לביצוע סעיף זה תטופל באמצעות מנגנון התייעצויות אשר יכלול מערכת קישור, אימות, פיקוח, ובמידת הצורך מנגנונים אחרים והתייעצויות בדרג גבוה. פרטי מנגנון התייעצויות יכללו בהסכם שעל הצדדים להגיע אליו תוך שלושה חודשים מהחלפת כתבי האשרור של חוזה זה.

7. הצדדים מתחייבים לפעול כעניין של עדיפות, ובמהירות רבה ככל האפשר, בהקשר של קבוצת העבודה הרב-צדדית לענייני בקרת נשק וביטחון אזורי, ובמשותף, למען אלה:

א. כינונו במזרח התיכון של אזור חופשי מבריתות ומקואליציות עוינות.

ב. כינונו של מזרח תיכון חופשי מנשק השמדה המונית, קונבציונלי ולא קונבציונלי כאחד, בהקשר של שלום כולל, בר-קיימא ויציב, המאופיין בויתור על השימוש בכוח ובהתפייסות וברצון טוב.

סעיף 5 - יחסים דיפלומטיים ויחסים דו-צדדיים אחרים

1. הצדדים מסכימים לכונן יחסים דיפלומטיים וקונסולריים מלאים ולהחליף שגרירים תושבים תוך חודש לאחר חילופי מסמכי האשרור של חוזה זה.

2. הצדדים מסכימים כי היחסים הנורמליים ביניהם יכללו גם יחסים כלכליים ותרבותיים.

סעיף 6 - מים

במגמה להשיג הסדר כולל ובר קיימא של כל בעיות המים ביניהם:

1. הצדדים מסכימים להכיר בהקצאות הצודקות של שניהם במימי נהר הירדן ונהר הירמוך ומי התהום שבערבה, בהתאם לעקרונות המוסכמים והמקובלים לכמויות ולאיכות כקבוע בנספח II, שיכובדו וימומשו במלואם.
 2. הצדדים מכירים בצורך למצוא פתרון מעשי, צודק ומוסכם לבעיות המים שלהם, ובמגמה שנושא המים יוכל להוות הבסיס לקידום שיתוף פעולה ביניהם מתחייבים יחדיו להבטיח כי ניהולם ופיתוחם של משאבי המים שלהם לא יפגע, בצורה כלשהי, במשאבי המים של הצד האחר.
 3. הצדדים מכירים בכך שמשאבי המים שלהם אין בהם די למלא את צורכיהם. ראוי לספק מים נוספים לשימושם בשיטות שונות, כולל פרויקטים לשיתוף פעולה אזורי ובין-לאומי.
 4. לאור האמור בפסקה 3 לסעיף זה, בהבנה כי שיתוף פעולה בנושאים הקשורים למים יהא לתועלת שני הצדדים ויסייע להקל על מצוקות המים שלהם, וכי בנושאי מים לאורך כל גבולם יש לטפל במכלולם, כולל האפשרות להעברות מים משני צדי הגבול, מסכימים הצדדים לחפש דרכים להקלת מצוקות מים ולשיתוף פעולה בתחומים הבאים:
 - א. פיתוח מקורות מים קיימים וחדשים, העלאת זמינות המים לרבות שיתוף פעולה על בסיס אזורי ככל המתאים, ומזעור בזבזם של משאבי המים לאורך שרשרת שימושיהם;
 - ב. מניעת זיהום של משאבי המים;
 - ג. סיוע הדדי בהקלת מצוקות מים;
 - ד. העברת מידע ומחקר ופיתוח משותפים בנושאים בעלי זיקה למים, וסקירת האפשרויות להגברת פיתוחם ושימושם של משאבי המים.
 5. מימוש התחייבויותיהם של שני הצדדים על-פי סעיף זה מפורט בנספח II.
- סעיף 7 - יחסים כלכליים
1. בראותם בפיתוח ובשגשוג הכלכלי עמודי יסוד לשלום, ביטחון ויחסים הרמוניים בין מדינות, עמים ובני אנוש יחידים, מאשרים הצדדים, בהביאם בחשבון הבנות

שהושגו

ביניהם, את רצונם ההדדי לקדם שיתוף פעולה כלכלי ביניהם, וכן במסגרת שיתוף פעולה אזורי רחב יותר.

2. כדי להשיג מטרה זו, מסכימים הצדדים כלהלן:

א. לסלק את כל המחסומים המפלים כלפי יחסים כלכליים נורמליים, לסיים חרמות כלכליים המכוונים האחד כנגד האחר ולשתף פעולה בסיוע חרמות כנגד כל אחד מהם על-ידי צדדים שלישיים;

ב. בהכירם כי על העיקרון של זרימה חופשית ללא הפרעות של סחורות ושירותים להנחות את יחסיהם, ייכנסו הצדדים למשאים-ומתנים כדי להשיג הסכמים בנושאי שיתוף פעולה כלכלי, כולל סחר וייסודו של אזור או אזורים של סחר חופשי, השקעות, בנקאות, שיתוף פעולה תעשייתי ועבודה, למטרת קידום של יחסים כלכליים מועילים, המבוססים על עקרונות שיוסכם עליהם, וכן על שיקולי התפתחות אנושית על בסיס אזורי. משאים-ומתנים אלה יושלמו לא יאוחר משישה חודשים לאחר החלפת כתבי האשרור של חוזה זה;

ג. לשתף פעולה באורח דו-צדדי, וכן בפורומים רב-צדדיים, לקידום כלכלותיהם ויחסי השכנות הכלכליים שלהם עם צדדים אזוריים אחרים.

סעיף 8 - פליטים ועקורים

1. בהכירם בבעיות האנושיות הגדולות שנגרמו לשני הצדדים על ידי הסכסוך במזרח התיכון, ובתרומתם להקלתן של מצוקות אנוש, ישתדלו הצדדים להקל עוד באשר לבעיות אלה המתעוררות על בסיס דו-צדדי.

2. בהכירם כי את הבעיות האנושיות הנזכרות שנגרמו על ידי הסכסוך במזרח התיכון אין אפשרות לפתור כליל במלואן ברמה הדו-צדדית, ישתדלו הצדדים לפותרן בפורומים מתאימים, בהתאם למשפט הבין-לאומי, כולל אלה:

(א) במקרה של עקורים, בוועדה מרובעת יחד עם מצרים והפלסטינאים;

(ב) במקרה של פליטים -

(1) במסגרת קבוצת העבודה הרב-צדדית לפליטים;

(2) במשא-ומתן, במסגרת שעליה יוסכם, דו-צדדית או אחרת, בהקשר למשא-ומתן על מעמד הקבע בעניין השטחים הנזכרים בסעיף 3 לחוזה זה, ובאותה עת.

(ג) על-ידי ביצוען של תוכניות או"ם מוסכמות ותוכניות כלכליות בין-לאומיות מוסכמות אחרות בקשר לפליטים ועקורים, כולל סיוע ליישובם.

סעיף 9 - מקומות בעלי משמעות היסטורית ודתית ויחסים בין-דתיים

1. כל צד יאפשר חירות גישה למקומות בעלי משמעות דתית והיסטורית.

2. בהקשר זה, בהתאם להצהרת וושינגטון, ישראל מכבדת את תפקידה המיוחד הקיים של הממלכה ההאשמית של ירדן במקומות קדושים מוסלמיים בירושלים. בשעה שיערך המשא-ומתן על מעמד הקבע, תעניק ישראל עדיפות גבוהה לתפקיד הירדני ההיסטורי במקומות קדושים אלה.

3. הצדדים יפעלו יחד לקדם יחסים בין-דתיים בין שלוש הדתות המונותאיסטיות במטרה לפעול למען הבנה דתית, מחויבות מוסרית, חירות הפולחן הדתי, וסובלנות ושלוש.

סעיף 10 - מגעים תרבותיים ומדעיים

הצדדים, ברצותם להסיר דעות קדומות שהתפתחו בתקופות של סכסוך, מכירים בכך שמגעים תרבותיים ומדעיים בכל התחומים הם עניין רצוי, ומסכימים לכונן יחסי תרבות נורמליים ביניהם. לכן יסיימו מהר ככל האפשר ולא יאחר מתשעה חודשים מחילופי מסמכי האשרור של חוזה זה, את המשא-ומתן על הסכמים תרבותיים ומדעיים.

סעיף 11 - הבנה הדדית ויחסי שכנות טובה

1. הצדדים יפעלו לקידום הבנה וסובלנות הדדיות המבוססות על ערכים היסטוריים משותפים, ובהתאם לכך מתחייבים:

א. להימנע מתעמולה עוינת או מפלה האחד כנגד האחר, ולנקוט את כל האמצעים המשפטיים והמינהליים האפשריים למניעת הפצתה של תעמולה כזאת על-ידי כל ארגון או יחיד המצויים בשטחו של כל אחד מן הצדדים.

ב. מהר ככל האפשר, ולא יאחר משלושה חודשים מחילופי מסמכי האשרור של חוזה זה, לבטל כל התייחסות נוגדת או מפלה וביטויים של עוינות בחקיקה של כל אחד מהם;

ג. להימנע בכל פרסום ממשלתי מכל התייחסות או ביטויים כאלה;

ד. להבטיח כי אזרחי כל צד ייהנו הדדית מהליכי דין נאותים במערכות המשפט של כל אחד מהם ולפניו בתי-המשפט שלהם.

2. פסקה 1(א) בסעיף זה אינה גורעת מחירות הביטוי, כמצוי באמנה הבין-לאומית

בדבר
זכויות אזרחיות ופוליטיות.

3. תוקם ועדה משותפת לבדיקת מקרים שבהם טוען צד אחד כי היתה הפרה של סעיף זה.

סעיף 12 - מלחמה בפשע ובסמים

הצדדים ישתפו פעולה במלחמה בפשע, תוך דגש על הברחות, וינקטו את כל הצעדים הנחוצים להילחם בפעילויות כמו ייצורם של סמים לא חוקיים וכן סחר בהם ולמונען, ויעמידו לדין מבצעי פעולות כאלה.

בהקשר זה, הם רושמים לפנייהם את ההבנות שהושגו ביניהם בתחומים דלעיל, לפי נספח III, ומתחייבים לסיים את המשא-ומתן על כל ההסכמים הרלבנטיים לא יאוחר מתשעה חודשים ממועד החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 13 - תחבורה ודרכים

ברשמם לפנייהם את ההתקדמות שהושגה עד כה בתחום התחבורה, מכירים הצדדים בעניינם ההדדי ביחסי שכנות טובה בתחום התחבורה, ומסכימים לאמצעים הבאים לקדם היחסים ביניהם בתחום זה:

1. כל צד יתיר תנועה חופשית של אנשים וכלי רכב של האחר לתוך שטחו ובתוך שטחו בהתאם לכללים המקובלים החלים על אזרחים וכלי רכב של מדינות אחרות. שום צד לא יטיל מסים מפלים או הגבלות על תנועתם החופשית של אנשים וכלי רכב משטחו לשטח הצד האחר.

2. הצדדים יפתחו ויתחזקו דרכים ומעברי גבול בין ארצותיהם וישקלו קשרים נוספים של דרכים ומסילות ברזל ביניהם.

3. הצדדים ימשיכו במשאים-ומתנים ביניהם בקשר להסכמי תחבורה הדדיים בתחומים הנזכרים לעיל ובתחומים אחרים, כמו פרויקטים משותפים, בטיחות תחבורתית, תקנים ונורמות תחבורתיים, רישוי כלי רכב, מעברים יבשתיים, הובלת סחורות ומטענים ומטאורולוגיה, שיסוכמו לא יאוחר משישה חודשים מחילופי מסמכי האשרור של חוזה זה.

4. הצדדים מסכימים להמשיך במשא-ומתן ביניהם לסלילתה ואחזקתה של דרך

בין מצרים,
ישראל וירדן ליד אילת.

סעיף 14 - חופש שיט וגישה לנמלים

1. בלי לפגוע בהוראות פסקה 3 בסעיף זה, כל צד מכיר בזכותם של כלי שיט של הצד האחר למעבר בתום לב דרך מימי החופין שלו בהתאם לחוקי המשפט הבין-לאומי.

2. כל צד יעניק גישה נורמלית לנמליו לכלי שיט ומטענים של הצד האחר, וכן לכלי שיט ומטענים המיועדים לצד האחר או הבאים ממנו. גישה זו תינתן באותם תנאים החלים כללית על כלי שיט ומטענים של לאומים אחרים.

3. הצדדים רואים במיצרי טירן ובמפרץ עקבה (אילת) נתיבי מים בין-לאומיים הפתוחים לכל האומות לחופש שיט וטיס בלתי מופרע ובלתי ניתן להתליה. הצדדים יכבדו כל אחד את זכות זולתו לשיט ולטיס לשם גישה לכל אחד מן הצדדים דרך מיצר טיראן/מפרץ עקבה (אילת).

יכבדו כל אחד את זכות האחר לשיט ולטיס כדי לאפשר גישה לכל אחד מן הצדדים דרך מיצר טיראן ומפרץ עקבה (אילת).

סעיף 15 - תעופה אזרחית

1. הצדדים מכירים בתקפות ההדדית של הזכויות, זכויות היתר וההתחייבויות שנקבעו בהסכמי התעופה הרב-צדדיים, ששניהם צד להם, במיוחד כאלה המוקנות על ידי אמנת התעופה האזרחית הבין-לאומית מ-1944 בדבר תעופה אזרחית ("אמנת שיקאגו") ועל ידי ההסכם הבין-לאומי למעבר שירותי אוויר בין-לאומיים מ-1944.

2. כל הצהרה בדבר מצב חירום לאומי על-ידי אחד הצדדים, על-פי סעיף 89 לאמנת שיקאגו, לא תוחל כלפי הצד האחר על בסיס מפלה.

3. הצדדים רושמים לפניהם את המשא-ומתן על מסדרון אוויר בין-לאומי שייפתח ביניהם בהתאם להצהרת וושינגטון. בנוסף, מייד עם החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה, יחלו הצדדים במשא-ומתן במטרה להגיע להסכם בדבר תעופה אזרחית.

המשאים-ומתנים דלעיל יסוכמו כולם לא יאוחר משישה חודשים ממועד החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 16 - דואר ותקשורת

הצדדים רושמים לפנייהם, בהתאם להצהרת וושינגטון, דבר פתיחתם של קווי טלפון ופקסימיליה ביניהם. קשרי דואר, אשר לגביהם הסתיים המשא-ומתן, יופעלו החל מחתימת חוזה זה. בנוסף, הצדדים מסכימים לכונן ביניהם קשרים מקובלים של תקשורת באלחוט וכן שירותי ממסר לטלוויזיה, על-ידי כבלים, רדיו ולוויין, בהתאם לכל האמנות והתקנות הבין-לאומיות הרלבנטיות.

המשא-ומתן בנושאים אלה יושלם לא יאוחר מתשעה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 17 - תיירות

הצדדים מאשרים את רצונם ההדדי לקדם שיתוף פעולה ביניהם בתחום התיירות. על מנת להגשים מטרה זו, מסכימים הצדדים - ברושםם לפנייהם את ההבנות שהושגו ביניהם בתחום התיירות - לשאת ולתת, בהקדם האפשרי, ולהגיע תוך שלושה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה להסכם שיקל על תיירות הדדית ועל תיירות מדינות שלישיות ויעודד אותן.

סעיף 18 - איכות הסביבה

הצדדים ישתפו פעולה בעניינים הנוגעים לאיכות הסביבה, תחום אשר הצדדים מייחסים לו חשיבות רבה, לרבות שימור הטבע ומניעת זיהום, ככתוב בנספח IV. הצדדים ישאו ויתנו בדבר הסכם על האמור לעיל, אשר יסוכם תוך שישה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 19 - אנרגיה

1. הצדדים ישתפו פעולה בפיתוח מקורות אנרגיה, לרבות פיתוח פרויקטים הקשורים לאנרגיה, כגון השימוש באנרגיית השמש.
2. הצדדים, לאחר שסיכמו את המשא-ומתן ביניהם על חיבור רשתות החשמל שלהם באזור אילת-עקבה, יממשו את החיבור האמור בעת החתימה על חוזה זה. הצדדים רואים צעד זה כחלק מתפיסה רחבה יותר - דו-לאומית ואזורית. הם מסכימים להמשיך את המשא-ומתן בהקדם ככל האפשר להרחבת תחום הרשתות המחוברות ביניהם.
3. הצדדים יסכמו את ההסכמים הרלבנטיים בתחום האנרגיה בתוך שישה חודשים מעת

החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 20 - פיתוח עמק הבקע

הצדדים מייחסים חשיבות רבה לפיתוח המשולב של אזור עמק בקע הירדן, לרבות פרויקטים משותפים בתחום הכלכלה, איכות הסביבה, תחומים המתייחסים לאנרגיה ותחומי התיירות. ברושםם לפניהם את הקווים המנחים שפותחו במסגרת הוועדה הכלכלית המשולשת ישראל-ירדן-ארה"ב, לקראת תוכנית-האב של פתיחת עמק בקע הירדן, הם ימשיכו במרץ את מאמציהם לקראת השלמת התכנון ולקראת מימוש.

סעיף 21 - בריאות

הצדדים ישתפו פעולה בתחום הבריאות וישאו ויתנו במגמה להגיע להסכם, תוך תשעה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 22 - חקלאות

הצדדים ישתפו פעולה בתחומי החקלאות, לרבות שירותים וטרינריים, הגנת הצומח, ביוטכנולוגיה ושיווק, וישאו ויתנו במגמה להגיע להסכם תוך שישה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 23 - עקבה ואילת

הצדדים מסכימים להיכנס למשא-ומתן, בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מחודש אחד מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה, על הסדרים שיאפשרו פיתוח משותף של הערים עקבה ואילת, בהתייחס, בין היתר, לנושאים כגון פיתוח תיירות משותף, נקודות מכס משותפות, אזור סחר חופשי, שיתוף פעולה בתעופה, מניעת זיהום, עניינים ימיים, משטרה, מכסים ושיתוף פעולה בתחום הבריאות. הצדדים יסכמו את כל ההסכמים הרלבנטיים בתוך תשעה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה.

סעיף 24 - תביעות

הצדדים מסכימים להקים ועדת תביעות לשם יישוב הדדי של כל התביעות הכספיות.

סעיף 25 - זכויות והתחייבויות

1. חוזה זה אינו משפיע, ולא יפורש כמשפיע, בדרך כלשהי, על זכויותיהם וחובותיהם

של הצדדים לפי מגילת האומות המאוחדות.

2. הצדדים מתחייבים למלא בתום לב את התחייבויותיהם לפי חוזה זה, בלא שים לב לפעולה או אי-פעולה של כל צד אחר ובאורח בלתי תלוי בכל מסמך שאינו תואם חוזה זה. למטרות פסקה זו, מודיע כל צד לצד האחר כי לדעתו ולפי פרשנותו אין אי התאמה בין התחייבויות חוזיות קיימות שלו לבין חוזה זה.

3. הם מתחייבים עוד לנקוט את כל האמצעים הנחוצים כדי להחיל ביחסים שביניהם את הוראות האמנות הרב-צדדיות שהם צד להן, כולל הגשת הודעה מתאימה למזכיר הכללי של האומות המאוחדות ולנפקדיהן של אמנות כאלה.

4. שני הצדדים ינקטו גם את כל הצעדים הנחוצים לבטל כל התייחסות פוגעת בצד האחר באמנות בין-לאומיות שהם צדדים להן, ככל שהתייחסויות כאלה קיימות.

5. הצדדים מתחייבים שלא להתקשר בכל התחייבות הסותרת חוזה זה.

6. בכפוף לסעיף 103 של מגילת האומות המאוחדות, במקרה של סתירה בין התחייבויות הצדדים לפי חוזה זה ובין כל התחייבות אחרת שלהם, יחייבו וימומשו ההתחייבויות לפי חוזה זה.

סעיף 26 - חקיקה

בתוך שלושה חודשים מעת החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה מתחייבים הצדדים לחוקק כל חקיקה הנחוצה למימוש החוזה, ולסיים כל התחייבויות בין-לאומיות ולבטל כל חקיקה שאינן תואמות חוזה זה.

סעיף 27 - אשרור

1. חוזה זה יאושרר על ידי שני הצדדים בהתאם לנהלים הלאומיים של כל אחד מהם. הוא ייכנס לתוקף עם החלפת מסמכי האשרור.

2. הנספחים, התוספות, והצירופים האחרים לחוזה זה ייראו כחלק בלתי נפרד ממנו.

סעיף 28 - אמצעי ביניים

הצדדים יחילו צעדי ביניים בתחומים מסוימים שעליהם יוסכם, עד להשגת ההסכמים הנחוצים בהתאם לחוזה זה, כאמור בנספח V.

סעיף 29 - יישוב סכסוכים

1. חילוקי דעות הנובעים מהחלתו של חוזה זה או מפירושו, ייושבו במשא-ומתן.

2. כל המחלוקות כאמור שאי-אפשר ליישבן במשא-ומתן ייושבו על-ידי פישור או יוגשו לבוררות.

סעיף 30 - רישום

חוזה זה יועבר אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לרישום בהתאם להוראות סעיף 102 של מגילת האומות המאוחדות.

נעשה בנקודת המעבר בערבה ביום כ"א בחשוון התשנ"ה, 21 בג'ומאדה I, 1415, המתאים ליום 26 באוקטובר 1994 בשפות העברית, הערבית והאנגלית, כל נוסח אמין במידה שווה. במקרה של הבדלי פרשנות יכריע הנוסח האנגלי.

בשם מדינת ישראל בשם הממלכה הירדנית ההאשמית

הועד על-ידי

נספח I.א.

תיחום וסימון הגבול הבין-לאומי ישראל-ירדן

1. מוסכם שעל-פי סעיף 3 של ההסכם, הגבול הבין-לאומי בין שתי המדינות מורכב מהגזרות הבאות:

א. נהרות הירדן והירמוך.

ב. ים המלח.

ג. ואדי ערבה / עמק הערבה.

ד. מפרץ עקבה / מפרץ אילת.

2. הגבול מתוחם כלהלן:

א. נהרות הירדן והירמוך -

(1) קו הגבול יימשך לאורך האמצע העיקרי של מהלך/נתיב זרימת הנהרות הירדן והירמוך.

(2) קו הגבול יעקוב אחר השינויים הטבעיים (גידול וסחף) במהלך הנהרות אלא אם כן הוחלט אחרת.

שינויים מלאכותיים של מהלך הנהרות או בהם לא ישפיעו על מיקום הגבול אלא אם יוסכם אחרת.

(3) במקרה של שינוי טבעי פתאומי בעתיד של מהלך הנהרות (סחף וגידול) או בהם תיפגש ועדת הגבול המשותפת (סעיף 3 להלן), מוקדם ככל האפשר, להחליט על אמצעים נחוצים, אשר יכולים לכלול שחזור פיזי של מיקום המהלך הקודם של הנהר.

(4) קו הגבול בשני הנהרות מוצג על מפות האורתופוטו בקנה-מידה 1:100,000 משנת 1994, המצורפות לכאן (נספח I(א)).

(5) התאמות בקו הגבול בכל אחד מהנהרות עקב שינויים טבעיים (סחף או גידול) יתבצעו לפי הנחיצות או אחת לחמש שנים.

)

(6) הקווים המגדירים או אזור בקורה-נהריים, מוצגים על מפת האורתופוטו בקנה-מידה 1:100,000 המצורפת לכאן (נספח I(ב)).

(7) מפות האורתופוטו ומפות ההדמיה המראות את הקו המפריד בין ירדן לבין הגדה המערבית יכללו את הקו המצוין בצורה גרפית שונה, והמקרא יכלול את ההערה המסייגת הבאה:

"קו זה הוא הגבול המינהלי בין ירדן לבין השטח שבא לשליטת הממשל הצבאי הישראלי ב-1967. כל טיפול בקו זה יהיה בלא קביעה מוקדמת באשר למעמד שטח זה".

ב. ים המלח ובברכות ים המלח -

קו הגבול מוצג על מפות ההדמאה בקנה מידה 1:50,000 (2 גיליונות), המצורפות לכאן (נספח I(א)).

רשימת הקואורדינטות הגיאוגרפיות ו-MTU של קו גבול זה תתבסס על דאטום גבול ישראל-ירדן (DBJT-1994), וכאשר תושלם ותוסכם על-ידי שני הצדדים, תהיה רשימת קואורדינטות זו מחייבת ועדיפה על המפות באשר למיקום קו הגבול בים המלח ובבריכת המלח.

ג. ואדי ערבה / עמק הערבה -

1) קו הגבול מוצג על מפות האורתופוטו בקנה מידה 1:20,000 (א)I).

2) קו הגבול היבשתי יסומן בתהליך משותף של סימון גבול משותף, בעמודי גבול שימוקמו, יוקמו, יימדדו ויתועדו במשותף על בסיס הגבול המוצג על מפות האורתופוטו בקנה מידה 1:20,000 שאליהן מתייחס סעיף (1)ג-2 שלעיל.

בין כל שני עמודי גבול סמוכים יעבור קו הגבול בקו ישר.

3) עמודי הגבול יוגדרו ברשימת קואורדינטות גיאוגרפיות ו-MTU, מבוססות על דאטום גבול משותף (DBJ194) שיוגדר על-ידי צוות המומחים המשותף (ETJ), תוך שימוש במדידות SPG.

רשימת הקואורדינטות תוכן, תיחתם ותאושר על-ידי שני הצדדים מוקדם ככל האפשר ולא יאוחר מתשעה חודשים לאחר כניסת הסכם זה לתוקף, ותהווה חלק מנספח זה.

רשימת קואורדינטות גיאוגרפיות ו-MTU זו, כאשר תושלם ותוסכם על שני הצדדים, תהיה מחייבת ועדיפה על המפות באשר למיקום קו הגבול בגזרה זו.

4) עמודי הגבול יתוחזקו על ידי שני הצדדים בהתאמה לתהליך שיוסכם בעתיד. הקואורדינטות בסעיף (3)ג-2 שלעיל ישמשו לשחזור עמודי גבול במקרה שיינזקו, ייהרסו או יוסטו ממקומם.

5) הקו המגדיר את אזור צופר מוצג על האורתופוטו בקנה-מידה 1:20,000 של ואדי ערבה/עמק הערבה המצורף לכאן (נספח III)ג).

ד. מפרץ עקבה -

הצדדים יפעלו בהתאמה לסעיף 3(7) של ההסכם.

3. ועדת גבולות משותפת.

א. לשם מימוש נספח זה יכוננו הצדדים ועדת גבולות משותפת מורכבת משלושה חברים מכל מדינה.

ב. הוועדה תגדיר באישור שתי הממשלות את הליכי עבודתה, את תדירות פגישותיה ואת פרטי תחומי העבודה. הוועדה תוכל להזמין מומחים ו/או יועצים כפי שיידרש. הוועדה תוכל לכוון על-פי הצורך צוותי מומחים וועדות ולייחד להם מטלות טכניות.

ג. הוועדה רשאית להקים, על-פי שיקולה, צוותים או ועדות מיוחדות ולהטיל עליהם משימות טכניות.

נספח א.ב.

אזור בקורה / נהריים

1. שני הצדדים מסכימים כי משטר מיוחד יחול לגבי אזור בקורה/נהריים ("האזור") על בסיס זמני, כמפורט בנספח זה. למטרות נספח זה האזור הינו כמפורט במפה המצורפת (נספח I צירוף 3(ד)).

2. בהכירה שהאזור הינו בריבונות ירדנית עם זכויות בעלות בעלות פרטית וקניין ישראליות ("בעלי הקרקע") באדמות מהמרכיבות את האזור ("האדמות") ירדן מתחייבת:

א. להעניק ללא תשלום וללא הפרעה חופש כניסה אל, יציאה מן, שימוש באדמות ותנועה בתוך האזור לבעלי הקרקע ולמוזמניהם או עובדיהם, ולהתיר לבעלי הקרקע לנהל את אדמתם בהתאם לחוקים הירדניים הישימים;

ב. לא להחיל את חקיקת המכס או ההגירה שלה לגבי בעלי הקרקע, מוזמניהם או עובדיהם החוצים מישראל ישירות לאזור למטרת גישה לאדמות לשם חקלאות, תיירות או כל מטרה מוסכמת;

ג. לא להחיל מסים או היטלים מפלים ביחס לאדמות או פעילויות בתוך האזור;

ד. לנקוט את כל האמצעים הנדרשים לשמור ולמנוע הטרדה או נזק לכל אדם הנכנס לאזור בהתאם לנספח זה;

ה. להתיר, בנוהל מינימלי, גישה לאזור לאנשי משטרת ישראל במדים, למטרות חקירת פשעים או אירועים אחרים הנוגעים בלעדית לבעלי הקרקע, מוזמניהם או עובדיהם.

3. בהכירה בריבונות ירדנית על האזור, ישראל מתחייבת:

א. לא לבצע או להתיר כי יבוצעו באזור פעילויות המסכנות את השלום או את ביטחונה של ירדן;

ב. לא להתיר לאף אדם הנכנס לאזור בהתאם לנספח זה (מעבר לשוטרים לובשי המדים המוזכרים בפיסקה 2(ה)) לשאת כלי נשק מכל סוג באזור; אלא אם כן אושר הדבר על ידי רשויות הרישוי בירדן לאחר שטופל באמצעות ועדת הקישור המוזכרת בסעיף 8;

ג. לא להתיר סילוק פסולת מחוץ לאזור לתוך האזור.

4. א. בכפוף לנספח זה, החוק הירדני יחול באזור.

ב. ניתן להפעיל חוקים ישראליים החלים על פעילויות אקסטרטוריאליות של ישראלים לגבי ישראלים ופעילויותיהם באזור, וישראל רשאית לנקוט באמצעים באזור לאכוף חוקים כאמור.

ג. ביחס לנספח זה, ירדן לא תחיל את המשפט הפלילי שלה לגבי פעילויות באזור שמעורבים בהם רק נתינים ישראלים.

5. במקרה של פרויקטים משותפים כלשהם שיוסכמו ויפותחו על-ידי הצדדים באזור

ניתן יהיה לשנות את הוראות נספח זה למטרת הפרויקט המשותף על-ידי הסכמה בין הצדדים בכל עת. אחת האפשרויות שתידון בהקשר של הפרויקטים המשותפים תהיה הקמתו של אזור סחר חופשי.

6. בלי לפגוע בזכויות הבעלות הפרטית של קרקע באזור, נספח זה יישאר בתוקף ל-25 שנים, ויחודש אוטומטית לתקופות זהות, אלא אם כן ניתנת הודעה מוקדמת של שנה על פקיעת תוקף על-ידי אחד הצדדים, ובמקרה מעין זה, לבקשת כל אחד מהצדדים, יוחל בהתייעצויות.

7. בנוסף לדרישה המוזכרת בסעיף 4 לנספח זה, רכישת הקרקע באזור על-ידי אנשים שאינם אזרחים ישראלים תבוצע רק באישור מוקדם של ירדן.

8. מוקמת בזאת ועדת קישור ישראלית-ירדנית על מנת לעסוק בכל הנושאים העולים מנספח זה.

נספח א.ג.

אזור צופר

1. שני הצדדים מסכימים כי משטר מיוחד יחול לגבי אזור צופר ("האזור") על בסיס זמני, כמפורט בנספח זה. למטרות נספח זה האזור הינו כמפורט במפה המצורפת (נספח א צירוף 3(ה)).

2. בהכירה שהאזור הינו תחת ריבונות ירדנית עם זכויות שימוש ישראליות פרטיות בקרקע ("משתמשי הקרקע") באדמות המרכיבות את האזור ("האדמות") ירדן מתחייבת:

א. להעניק ללא תשלום וללא הפרעה חופש כניסה אל, יציאה מן, שימוש באדמות ותנועה בתוך האזור למשתמשי הקרקע ולמוזמניהם או עובדיהם ולהתיר למשתמשי הקרקע לנהל את זכויותיהם לשימוש בקרקע בהתאם לחוקים הירדניים הישימים;

ב. לא להחיל את חקיקת המכס או ההגירה שלה על משתמשי הקרקע, מוזמניהם או עובדיהם החוצים מישראל ישירות לאזור למטרת גישה לאדמות לשם חקלאות או כל מטרה מוסכמת;

ג. לא להחיל מסים או היטלים מפלים על אדמות או פעילויות בתוך האזור;

ד. לנקוט את כל האמצעים הנדרשים לשמור ולמנוע הטרדה או נזק לכל אדם הנכנס לאזור בהתאם לנספח זה;

ה. להתיר, בנוהל מינימלי, גישה לאזור לאנשי משטרת ישראל במדים למטרות חקירת פשעים או אירועים אחרים הנוגעים בלעדית למשתמשי הקרקע, מוזמניהם או עובדיהם.

3. בהכירה בריבונות ירדנית על האזור, ישראל מתחייבת:

א. לא לבצע או להתיר כי יבוצעו באזור פעילויות המסכנות את השלום או את ביטחונה של ירדן;

ב. לא להתיר לאף אדם הנכנס לאזור בהתאם לנספח זה (מעבר לשוטרים לובשי המדים המוזכרים בפסקה 2(ה)) לשאת כלי נשק מכל סוג באזור; אלא אם כן אושר הדבר על-ידי רשויות הרישוי בירדן לאחר שטופל באמצעות ועדת הקישור המוזכרת בסעיף 8;

ג. לא להתיר סילוק פסולת מחוץ לאזור לתוך האזור.

4. א. בכפוף לנספח זה, החוק הירדני יחול באזור.

ב. ניתן להפעיל חוקים ישראליים החלים על פעילויות אקסטרטוריאליות של ישראלים לגבי ישראלים ופעילויותיהם באזור, וישראל רשאית לנקוט אמצעים באזור לאכוף חוקים כאמור.

ג. ביחס לנספח זה, ירדן לא תחיל את המשפט הפלילי שלה על פעילויות באזור שמעורבים בהן רק נתינים ישראלים.

5. במקרה של פרויקטים משותפים כלשהם שיוסכמו ויפותחו על-ידי הצדדים באזור ניתן יהיה לשנות את הוראות נספח זה למטרת הפרויקט המשותף על-ידי הסכמה בין הצדדים בכל עת.

6. בלי לפגוע בזכויות הפרטיות לשימוש בקרקע באזור, נספח זה יישאר בתוקף ל-25 שנים, ויחודש אוטומטית לתקופות זהות, אלא אם כן ניתנת הודעה מוקדמת של שנה על פקיעת תוקף על-ידי אחד הצדדים, ובמקרה מעין זה, לבקשת כל אחד מהצדדים, יחלו בהתייעצויות.

7. בנוסף לדרישה המוזכרת בסעיף 4 לנספח זה, רכישת הקרקע באזור על-ידי אנשים שאינם אזרחים ישראליים תבוצע רק באישור מוקדם של ירדן.

8. מוקמת בזאת ועדת קישור ישראלית-ירדנית על מנת לעסוק בכל הנושאים העולים מנספח זה.

נספח II

נושאים הקשורים למים

בהתאם לסעיף 6 של החוזה, ישראל וירדן הסכימו על הסעיפים הבאים בנושאים הקשורים למים:

סעיף א: הקצאה

1. מים מנהר הירמוך -

א. תקופת הקיץ - 15 במאי עד 15 באוקטובר של כל שנה. ישראל שואבת (12) מלמ"ק וירדן מקבלת את יתרת הזרימה.

ב. תקופת החורף - 16 באוקטובר עד 14 במאי של כל שנה. ישראל שואבת (13) מלמ"ק וירדן זכאית ליתרת הזרימה בכפוף להוראות המובאות להלן: ירדן מסכימה שישראל תשאב (20) מלמ"ק נוספים מן הירמוך בחורף בתמורה להסכמה של ישראל להעביר לירדן במהלך תקופת הקיץ את הכמות הנקובה בפסקה (2.א) שלהלן מנהר הירדן.

ג. על מנת למזער אובדן מים, ישראל וירדן רשאיות להשתמש, במורד הטיית עדסיה/נקודה 121, במי שיטפונות עודפים שאינם ניתנים לניצול ואשר בבירור יאבדו ללא שימוש.

2. מים מנהר הירדן -

א. תקופת הקיץ - 15 במאי עד 15 באוקטובר של כל שנה. בתמורה למים הנוספים שירדן מסכימה שישראל תשאב בחורף בהתאם לפסקה (1.ב) לעיל, ישראל מסכימה להעביר לירדן בתקופת הקיץ (20) מלמ"ק מנהר הירדן מייד במעלה סכר דגניה על הנהר. ירדן תשלם את עלות התפעול והאחזקה של העברות כאלה באמצעות מערכות קיימות (לא כולל עלויות הון) ותישא בעלות הכוללת של כל מערכת הולכה חדשה. פרוטוקול נפרד יסדיר העברה זו.

ב. תקופת החורף - 16 באוקטובר עד 14 במאי בכל שנה. ירדן זכאית לאגום לשימושה כמות שבממוצע לא תפחת מ-(20) מלמ"ק של שיטפונות בנהר הירדן דרומית לנקודת המפגש שלו עם הירמוך (כמתואר בסעיף II). שיטפונות עודפים אשר אינם ניתנים לשימוש ואחרת יאבדו ניתנים לשימוש לתועלת שני הצדדים לרבות אגירה שאובה מחוץ לאפיק הנהר.

ג. בנוסף לאמור לעיל, ישראל זכאית לשמר את שימושיה הנוכחיים במי נהר הירדן בין נקודת המפגש שלו עם הירמוך לבין נקודת המפגש שלו עם טירת צבי/ואדי יאביס. ירדן זכאית לכמות שנתית שקולה לזו של ישראל, עם זאת, בתנאי ששימושה של ירדן לא יפגע בכמות או באיכות של השימושים הישראליים לעיל. ועדת המים המשותפת (המתוארת בסעיף VI להלן) תסקור שימושים קיימים לשם תיעוד נזק משמעותי.

ד. ירדן זכאית לכמות שנתית של (10) מלמ"ק מים מותפלים מהתפלתם של בסביבות (20) מלמ"ק של מעיינות מלוחים המוטים כעת לנהר הירדן. ישראל תבחן את האפשרות של מימון עלות התפעול והאחזקה של האספקה לירדן של מים מותפלים אלה (לא כולל עלות הון).

עד אשר מתקני
ההתפלה יהיו מוכנים לשימוש, ועם כניסתה לתוקף של האמנה, ישראל תספק
לירדן (10) מלמ"ק של מי נהר הירדן באותו מיקום כב-(2.א) לעיל, מחוץ
לתקופת הקיץ, ובמהלך תאריכים שייבחרו על-ידי ירדן, בכפוף ליכולת
ההולכה המרבית.

3. מים נוספים -

ישראל וירדן ישתפו פעולה במציאת מקורות לאספקה לירדן של כמות
נוספת של 50 מלמ"ק לשנה של מים ברמה הניתנת לשתייה. למטרה זו,
ועדת המים המשותפת תפתח, תוך שנה מכניסתה לתוקף של האמנה,
תוכנית לאספקה לירדן של המים הנוספים המוזכרים לעיל. תוכנית זו
תועבר לממשלות בהתאמה לדין והחלטה.

4. תפעול ואחזקה -

א. תפעול ואחזקה של המערכות בשטח ישראל המספקות מים לירדן, ואספקת
החשמל שלהן, יהיו אחריות של ישראל. התפעול והאחזקה של המערכות
החדשות אשר ישמשו רק את ירדן יימסרו על חשבון ירדן לרשויות או
חברות שייבחרו על-ידי ירדן.

ב. ישראל תבטיח גישה קלה ובלתי מופרעת של אנשים וציוד למערכות חדשות
כאמור לשם תפעול ואחזקה. נושא זה יפורט בנוסף בהסכמים אשר יחתמו
בין ישראל לבין הרשויות או החברות שייבחרו על-ידי ירדן.

סעיף II: אגירה

1. ירדן וישראל ישתפו פעולה לבניית סכר הטיה/אגירה על נהר הירמוך מייד
במורד הטיית עדסיה/נקודה 121. המטרה הינה לשפר את יעילות ההטיה לתוך
תעלת המלך עבדאללה של הקצאת המים של הממלכה האשמית של ירדן, וכן,
ייתכן,
לשם הטיית הקצאתה של ישראל ממי הנהר. מטרת נוספות יוסכמו במשותף.

2. ירדן וישראל ישתפו פעולה לבניית מערכת אגירת מים על נהר הירדן, לאורך
גבולן המשותף, בין נקודת המפגש שלו עם נהר הירמוך לבין נקודת המפגש שלו
עם ואדי יאביס/טירת צבי, על מנת ליישם את הוראות פסקה (2.ב) של סעיף I
לעיל. ניתן יהיה להתאים את מערכת האגירה להכיל שיטפונות נוספים; ישראל
רשאית להשתמש בעד (3) מלמ"ק לשנה של יכולת אגירה נוספת.

3. ניתן יהיה לדון ולהסכים במשותף על מאגרים נוספים.

סעיף III: איכות מים והגנה

1. ירדן וישראל מתחייבות כל אחת לשמור, בתחום סמכותן, על המים המשותפים
של

נהרות הירדן והירמוך, ועל מי התהום בערבה, מפני כל זיהום, נזק או משיכות
בלתי מאושרות של הקצאות האחרת.

2. למטרה זו, ירדן וישראל ינטרו במשותף את איכות המים לאורך גבולן,

באמצעות

תחנות ניטור מוקמות במשותף אשר יופעלו תחת פיקוחה של ועדת המים המשותפת.

3. ירדן וישראל תאסורנה כל אחת סילוק שפכים עירוניים ותעשייתיים לתוך אפיקי נהרות הירמוך והירדן לפני שהם מטופלים לרמה המאפשרת את שימושם הבלתי מוגבל לחקלאות. יישומו של איסור זה יושלם תוך שלוש שנים מכניסתה לתוקף של האמנה.

4. איכות המים המסופקת ממדינה אחת לאחרת במיקום נתון תהיה שקולה לאיכות המים שבהם משתמשת המדינה המספקת באותו מיקום.

5. מעיינות מלוחים אשר מוטים כיום לנהר הירדן מיועדים להתפלה תוך ארבע שנים. שתי המדינות ישתפו פעולה להבטיח כי מי הרכז שיווצרו לא יסולקו לתוך נהר הירדן או לאחד מיובליו.

6. ירדן וישראל יגנו כל אחת על מערכות המים אשר בתוך שטחן, המספקות מים לאחרת, מפני כל זיהום, נזק או משיכה בלתי מאושרת של הקצאות האחרת.

סעיף IV: מי תהום בוואדי ערבה/עמק הערבה

1. בהתאם להוראות חוזה זה, מספר בארות אשר נקדחו על-ידי ישראל ומשמשות אותה יחד עם המערכות הקשורות להן נופלות בצד הירדני של הגבולות. בארות ומערכות אלו הינן תחת ריבונות ירדנית. לישראל יישמר השימוש בבארות ומערכות אלה בכמות ובאיכות המפורטות בצירוף 1, אשר יוכן במשותף עד 31 בדצמבר 1994. אף אחת מן הארצות לא תנקוט, או תגרום שיינקט, אמצעי כלשהו אשר יכול להפחית בצורה משמעותית את התפוקות או האיכות של בארות ומערכות אלה.

2. לאורך כל תקופת שימוש ישראל בבארות ומערכות אלה, החלפת כל באר אשר עשויה להיכשל מביניהן תקבל רישוי מירדן בהתאם לחוקים ולתקנות בתוקף באותו מועד. למטרה זו, ינהגו בבאר שנכשלה כאילו נקדחה ברשיון מן הרשות הירדנית המוסמכת במועד קידוחה. ישראל תספק לירדן את היומן של כל אחת מן הבארות ואת המידע הטכני אודותיה אשר יישמר במרשם. הבאר החליפית תחובר למערכות החשמל והמים הישראליות.

3. ישראל רשאית להגדיל את קצב ההפקה מבארות ומערכות בירדן בשיעור של עד 10 מלמ"ק לשנה מעבר לתפוקות המצוינות בפסקה 1 לעיל, בכפוף לקביעה של ועדת המים המשותפת כי התחייבות זו הינה אפשרית מבחינה הידרו-גיאולוגית ואינה פוגעת בשימושים ירדניים קיימים. הגדלה זו תבוצע תוך חמש שנים מכניסתה

לתוקף של אמנה זו.

4. תפעול ואחזקה -

א. תפעול ואחזקה של הבארות והמערכות בשטח ירדני המספקות לישראל מים ומערכות החשמל שלהן יהיו באחריותה של ירדן. התפעול והאחזקה של בארות ומערכות אלה יימסרו על חשבון ישראל לרשויות או חברות שייבחרו על-ידי ישראל.

ב. ירדן תבטיח גישה קלה ובלתי מופרעת של אנשים וציוד למערכות חדשות כאמור לשם תפעול ואחזקה. נושא זה יפורט בנוסף בהסכמים אשר יחתמו בין ירדן לבין הרשויות או החברות שייבחרו על-ידי ישראל.

סעיף V: הודעות והסכמות

1. שינויים מלאכותיים בתוך או של ערוץ נהרות הירדן והירמוך יכולים להיעשות רק בהסכמה הדדית.

2. כל מדינה מתחייבת להודיע לשנייה, שישה חודשים לפני המועד, על אודות כל הפרויקטים אשר עלולים לשנות את הזרימה של הנהרות שלעיל לאורך גבולן המשותף, או את איכות זרימה זו. הנושא יידון בוועדת המים המשותפת במטרה למנוע נזק ולבטל השפעות שליליות אשר פרויקטים אלה עלולים לגרום.

סעיף VI: שיתוף פעולה

1. ישראל וירדן מתחייבות להחליף מידע רלבנטי על משאבי מים באמצעות ועדת המים המשותפת.

2. ישראל וירדן ישתפו פעולה בפיתוח תוכניות למטרות של הגדלת אספקת המים ושיפור יעילות השימוש במים, במסגרת של שיתוף פעולה דו-צדדי, אזורי או בין-לאומי.

סעיף VII: ועדת מים משותפת

1. למטרת מימושו של נספח זה, הצדדים יקימו ועדת מים משותפת המורכבת משלושה חברים מכל אחת מן הארצות.

2. ועדת המים המשותפת תגדיר, באישור הממשלות בהתאמה, את נוהלי העבודה שלה,

את תכיפות פגישותיה ואת פרטי והקף עבודתה. הוועדה תזמין מומחים ו/או יועצים כפי שיידרש.

3. הוועדה יכולה להקים, כפי שתמצא לנחוץ, כמה תת-ועדות מתמחות ותטיל עליהן

מטלות טכניות. בהקשר זה, מוסכם בזה כי תת-ועדות אלה יכללו תת-ועדה צפונית ותת-ועדה דרומית לניהול בשטח של משאבי המים ההדדיים באזורים אלה.

נספח III

מאבק בפשיעה ובסמים

בהתאם לסעיף 12 לחוזה, ישראל וירדן החליטו לשתף פעולה בתחומים הבאים:

א. שיתוף פעולה במאבק בסמים מסוכנים -

1. שני הצדדים ישתפו פעולה במאבק בסמים לא חוקיים, הכול בהתאם לשיטה המשפטית הנוהגת בארצותיהם.
2. שני הצדדים ינקטו את כל הצעדים הנדרשים למנוע הברחה של סמים בין שתי המדינות.
3. שני הצדדים יחליפו מידע המתייחס לסחר בסמים ולפעילות של סוחרי סמים הנוגעת לשתי הארצות.
4. מידע שהועבר על-ידי צד אחד למשנהו לא יועבר לצד שלישי כל שהוא בלי הסכמת הצד מוסר המידע.
5. שני הצדדים יחליפו ויחלקו את הניסיון המצטבר במלחמה בסמים, לרבות חינוך לאי-שימוש בסמים, מניעה, טיפול, תוכניות שיקום, אמצעים טכניים ושיטות הסתרה.
6. על מנת לזהות אנשים המעורבים בפעילות סמים, שני הצדדים יקלו על משלוחי סמים תחת פיקוח בין שני הצדדים, הכול לפי חוקים הנוהגים בכל אחת מהארצות.
7. קצינים, העוסקים באכיפת החוק בנושא סמים בכל אחד מהצדדים, ייפגשו מעת לעת לתאם את המאמצים למציאת פתרון לבעיות סמים הנוגעות לשתי המדינות.
8. שני הצדדים יקיימו ערוץ לתקשורת (למשל: פקס, טלפון וטלסקס) למטרות קישור בנושאי סמים הנוגעים לשתי המדינות.
9. שני הצדדים ישתפו פעולה עם הפורומים האזוריים הרב-צדדים הדנים בנושא סמים.
10. שני הצדדים ישתפו פעולה בחקירת הליכים הנדרשים על מנת לאסוף ראיות והוכחות בתיקים נגד סוחרי סמים הנוגעים לאחת המדינות או לשתייהן.
11. שתי המדינות יחליפו מידע המתייחס לסטטיסטיקות בנושא מספר עבירות סמים שבוצעו בכל אחת מהמדינות, לרבות פרטי מידע המתייחסים לחשודים ומורשעים שהיו מעורבים באותם תיקים.
12. שני הצדדים יחליפו כל מידע רלבנטי המתייחס למעבדות לייצור סמים מסוכנים אם הן נוגעות לאחת מהמדינות לרבות מבנה, שיטת עבודה ואמצעים טכניים של המעבדה, הסוג והסמל המסחרי של התוצר.
13. שיתוף הפעולה המתואר במסמך זה יבוצע בהתאם ובכפוף לשיטה המשפטית

הנוהגת בכל אחת מהמדינות.

ב. פשיעה -

הצדדים הסכימו שההסכמים שלגביהם ימשיכו הצדדים לנהל משא-ומתן בהתאם

12

לסעיף לחוזה יכסו את הנושאים הבאים:

פשיעה

- החלפת מידע בדבר כל ההיבטים הנוגעים להברחות, גנבות (לרבות אוצרות אמנות, כלי רכב, אוצרות לאומיים, עתיקות ומסמכים) וכו'.

- מעצרים של עבריינים והחלפת מידע המתייחס להעברת ראיות במטרה לקיים הליך משפטי בכל אחת מהארצות, הכול בכפוף לאמנות ולתקנות הנוגעות.

שיתוף פעולה כללי

- החלפת מידע בדבר נושאים טכניים. מחקרים משטרתיים משותפים בנושאים בעלי עניין לשתי המדינות.

נושאים נוספים

- הצלה

- חוצי גבול תמימים, נמלטים ממיצוי הדין.

- משלוח הודעות בדבר מעצרים או עיכובם של בעלי אזרחות של כל אחת מהמדינות על-ידי האחרת.

- כינון מנגנון קישור בין הצדדים.

ג. שיתוף פעולה בנושאי זיהוי פלילי

1. שני הצדדים ישתפו פעולה בנושאי זיהוי פלילי ומדעי הזיהוי.

2. שני הצדדים יחלקו ויחליפו ביניהם את הניסיון המקצועי ותוכניות הדרכה, בין היתר בנושאים הבאים:

א. שימוש בערכות שדה לבדיקות מקדמיות.

ב. אבחון של סמים לא חוקיים.

ג. אבחון של רעלים וחומרים מרעילים.

ד. אבחון ביולוגי ובדיקות AND.

ה. אבחון חומרים וכלי עבודה.

ו. אבחון מסמכים.

ז. אבחון טביעות קול.

ח. אבחון כלי נשק.

ט. איתור טביעות אצבע.

י. בדיקות של הצתות.

יא. זיהוי קורבנות באסון המוני.

יב. מחקר ופיתוח במדעי הזיהוי.

נספח IV

סביבה

ירדן וישראל מכירות בחשיבות האקולוגית של האזור, ברגישותו הסביבתית הגבוהה ובצורך לשמור על הסביבה ולמנוע נזקים וסיכונים לרווחה ולבריאות של אוכלוסיית האזור.

הצדדים מכירים בצורך להגן על משאבי הטבע ולשמור על המגוון הביולוגי, ומודעים לצורך להטיח צמיחה כלכלית המבוססת על עקרונות פיתוח בר-קיימא.

לאור האמור לעיל מחליטים שני הצדדים לשתף פעולה בנושאי הגנה על הסביבה בכלל ובנושאים העלולים להשפיע עליהם הדדית בפרט.

תחומי שיתוף הפעולה מפורטים להלן:

א. נקיטת הצעדים הדרושים ביחד ולחוד כדי למנוע נזקים וסיכונים לסביבה בכלל ובפרט כאלה העלולים להשפיע על אנשים, משאבי טבע וערכים סביבתיים בשתי המדינות.

ב. לנקוט צעדים הנדרשים לשתי המדינות לצורך שיתוף פעולה בתחומים הבאים:

* תכנון סביבתי וניהול משאבי טבע ובכלל זה עריכת תסקירי השפעה על הסביבה וחילופי מידע על פרויקטים בעלי פוטנציאל של השפעה על סביבתם.

* חקיקה סביבתית, תקנות ותקנים ואכיפתם.

* מחקר וטכנולוגיה יישומית.

* פעילות חירום - מעקב, נוהלי התראה על נזקים ובקרה.

* כללי התנהגות סביבתית באמצעות אמנות אזוריות.

הנ"ל יושג באמצעות ייסוד נהלים וכלים לשיתוף פעולה שיבטיחו חילופי מידע, תקשורת ותיאום בין המינהלים הסביבתיים והמומחים של שתי המדינות בהתייחס לנושאים בעלי עניין סביבתי הדדי.

ג. נושאים סביבתיים להתייחסות:

1. שמירת טבע - שמירת משאבים טבעיים ומגוון ביולוגי ובכלל זה שיתוף פעולה בתכנון וניהול של שטחים מוגנים סמוכים לאורך הגבול המשותף, ושמירה על מינים בסכנת הכחדה ועופות נודדים.

2. בקרה איכות אוויר - כולל תקנים וקריטריונים, כל סוגי הסיכונים מעשי ידי אדם - קרינה, אדים וגזים.

3. ניהול סביבתי של משאבי ים וחוף.

4. טיפול בפסולת כולל פסולת מסוכנת.

5. בקרת מזיקים - כולל זבובי בית ויתושים ומניעה של מגפות המועברות על-ידי בעלי חיים, כגון מלריה ולישמאניאזיס.

6. מניעה ובקרה של זיהום וסיכונים אחרים מעשי ידי אדם לסביבה.

7. מדבור - מאבק במדבור, חילופי מידע וידע מחקרי ויישום של טכנולוגיות מתאימות.

8. מודעות ציבורית וחינוך סביבתי - חילופי מידע וידע, חומר לימודי, תוכניות חינוכיות והכשרה באמצעות פעילות ציבורית ומערכות להקניית מודעות.

9. רעש - צמצום רמות רעש באמצעות תקנות, רישוי ואכיפה בהתבסס על תקנים מוסכמים.

10. שיתוף פעולה אפשרי במקרים של אסונות טבע.

ד. לאור האמור לעיל מסכימים שני הצדדים לשתף פעולה בפעילויות ובפרויקטים בתחומים הגיאוגרפיים הבאים:

א. מפרץ אילת/עקבה

א.1 הסביבה הימית.

- משאבים טבעיים.

- הגנה על ריף האלמוגים.

- זיהום ים.

* מקורות ימיים: זיהומי נפט, סילוק אשפה ופסולת וכל זיהום אחר.

* מקורות יבשתיים: פסולת נוזלית, פסולת מוצקה ואשפה.

* מניעה ובקרה ותגובות חירום.

1.2 ניהול אזור החוף-הליטורל

- שמורות טבע ושטחים מוגנים.

- שמירת הסביבה ומשאבי המים.

- פסולת נוזלית.

- פסולת מוצקה.

- תיירות, פעילות ובלוי בחוף.

- נמלים.

- תחבורה.

- תעשייה ותחנות כוח.

- איכות אוויר.

- חומרים מסוכנים.

- תסקירים סביבתיים.

II עמק הבקע

1.1 נהר הירדן - ירדן וישראל מסכימות לשתף פעולה לאורך גבולותיהן המשותפים בתחומים הבאים:

- שיקום אקולוגי של נהר הירדן.

- שמירה סביבתית על מקורות המים להבטחה של איכות מים אופטימלית בסטנדרטים סבירים.

- בקרה של זיהום חקלאי.

- פסולת לסוגיה.

- בקרת מזיקים.

- שמורות טבע ושטחים מוגנים.

- תיירות ומורשת היסטורית.

II.2 ים המלח

- שמורות טבע ושטחים מוגנים.

- בקרת מזיקים.

- הגנה סביבתית של מקורות ומשאבי המים.

- בקרת זיהום תעשייתי.

- תיירות ומורשת היסטורית.

II.3 שטח שבין הים האדום לים המלח

- הגנה סביבתית על מקורות המים.

- שמורות טבע ושטחים מוגנים.

- תיירות ומורשת היסטורית.

- בקרת זיהום חקלאי.

נספח V

הליכי חציית הגבול בנקודות המעבר
בין ישראל לירדן

1. המעבר בנקודות המעבר בין שתי המדינות יהיה פתוח לכל כיוון שהוא. הזכות למעבר תוקנה לאזרחים ירדנים וישראלים וכן לעוברים הנושאים אזרחות של מדינות שלישיות.

2. כללי המעבר יהיו בהתאם לתקנות הנוגעות בעניין זה בכל אחת מהארצות.

3. כל אחד מהצדדים יכיר הדדית בדרכונים של הצד השני ובחותמות ובאשרות הכניסה שהוטבעו על-ידי הצד השני על דרכונים אלה. החותמות שיוטבעו על הדרכונים יכללו נוסח אנגלי וערבי או עברי וכן את תאריך המעבר, שם המדינה המחתימה וציון נקודת המעבר.

4. נקודות המעבר תהיינה פתוחות חמישה ימים בכל שבוע, מיום ראשון עד יום חמישי שבו, למעט יום כיפור והיום הראשון בלוח השנה על-פי ההיג'רה. תאריכי ימי החג המצוינים לעיל יובאו לידיעת הצד השני בזמן סביר מראש.

5. שעות הפתיחה של נקודות המעבר יהיו בין השעה 08:00 לבין השעה 18:30.
6. לכל צד הזכות לסרב לכניסתו של אדם, בהתאם לתקנות החלות בארצו.
במקרה
כגון זה, כל צד מתחייב לקבל בחזרה את האדם שכניסתו נאסרה, ללא דיחוי
ובהתאם להסדרים הבין-לאומיים הנהוגים בנושא זה.
7. כל צד יחיל את תקנות המכס הנוהגות בארצו.
8. כל צד יצייד את העוברים בטופס ההגירה הבין-לאומי A17 של הצד השני.
9. קשר ישיר, הן על-ידי טלפון והן על-ידי פקסימיליה, יקויים בין הממונים על
נקודות המעבר בכל צד, על מנת לאפשר מענה לכל בעיה שעלולה להתעורר.
10. המבקש לעבור דרך נקודות המעבר צריך להציג דרכון שתוקפו לתקופה
שלא תפחת
משישה חודשים ממועד המעבר, הכל בהתאם להסדרים הבין-לאומיים הנהוגים
בנושא זה.
11. כל צד יצייד את משנהו ברשימת הארצות אשר אזרחיהן פטורים מהצורך
באשרה
לצורך כניסה לשטחו.
12. ההסדרים על-פי מסמך זה ייכנסו לתוקף ממחרת החלפת מסמכי האשור
לחוזה
השלום.
13. במשך תקופה, שלא תעלה על שלושה חודשים מאותו תאריך, יונהגו הסדרי
ביניים
הנוגעים למעבר בנקודות המעבר ולסדרי מתן אשרות. הצדדים, בהסכמה הדדית,
רשאים לקצר תקופת ביניים זו.
14. מתן אשרות כניסה לאזרחים ישראלים וירדנים, במהלך תקופת הביניים על-פי
סעיף 13 לעיל, יוענקו על-פי המוסכם בין הצדדים.
15. הליכי הנפקתן של אשרות כניסה לאזרחים ישראלים וירדנים בתקופה שעד
מועד
פתיחת שגרירויות בכל אחת משתי הארצות יהיו בהתאם למפורט להלן:

(א) תיירים יגישו בקשות לאשרת כניסה באמצעות סוכן נסיעות בארצם. סוכן
הנסיעות יעביר את הבקשה לסוכן הנסיעות המקביל לו בארץ שאליה מבקשים
להיכנס. סוכן הנסיעות שאליו הועברה הבקשה יפנה אותה לטיפול משרד
הפנים בארצו. האשרה תוענק לעובר בנקודת המעבר והעתקים ממנה יועברו
לסוכן הנסיעות ולמסופי הגבול בשני צדי נקודות המעבר.
- עם פתיחת השגרירויות בשתי הארצות, יתאמו הצדדים את ההסדרים לעיל
בהתאם לצורך.

ב) מבקרים כגון אנשי עסקים, מדענים, פקידי ממשלה ועיתונאים, יתאמו הסדרי כניסתם באמצעות המקביל להם או הרשות הנוגעת שעמם מבקשים הם להיפגש, ואלו יעבירו בעבורם את בקשתם לאשרת כניסה למשרד הפנים כמוזכר לעיל. האשרה תוענק לעובר בנקודת המעבר והעתקים ממנה יועברו למסופי הגבול בשני צדי נקודות המעבר.

עם פתיחת השגרירויות בשתי הארצות יגישו מבקרים כאמור לעיל את בקשתם לאשרות כניסה באמצעות השגרירויות.

16. א) גובה האגרות לאשרות כניסה בכל אחת מהארצות יתואם בין שתי המדינות.

ב) על גובה אגרת מסוף גבול יחולו התקנות הקיימות בכל אחת משתי המדינות.

17. השיטה המתוארת לעיל תיבחן מחדש חודשיים וחצי אחרי התאריך הקבוע בסעיף 12 לעיל, לאור כל הסכם דו-צדדי הנוגע בדבר והאמור להיחתם בהתאם לחוזה השלום.

18. ההסדרים הנוהגים לגבי אזרחים ישראלים מוסלמים, החוצים את ירדן במעבר לערב הסעודית לשם עלייה לרגל מוסלמית, יעמדו בתוקפם.

19. תיירים ירדנים וישראלים יובלו בין מסופי הגבול בכל אחת מנקודות המעבר על ידי אוטובוסים להסעה מתמדת בין המסופים. כלי הרכב שיסופקו על-ידי סוכני הנסיעות של ארץ הביקור יקחו את התיירים ממסוף הגבול ליעדם הסופי.

20. מוסכם ומוצהר בזאת כי נושאים המתייחסים לאנשים שנכנסו לאחת משתי הארצות דרך נקודות המעבר, נמלי ים או אוויר, והמבקשים לצאת אותה ארץ דרך נקודת מעבר, נמלי ים או אוויר שונה מזו ששימשה לכניסתם, יידונו על-ידי הצדדים במהלך תקופת הביניים הנזכרת בסעיף 13 לעיל.

21. מוסכם ומוצהר בזאת כי נושאים המתייחסים למעבר כלי רכב דרך נקודות מעבר על-ידי הצדדים במהלך תקופת הביניים הנזכרת בסעיף 13 לעיל, לאור ההסכמים שייחתמו בין הצדדים בנושאי תחבורה ותיירות.

22. קבוצות עבודה מטעם הצדדים יפקחו על יישום נספח זה.

נוהלי מעבר הגבול בהתאם לסעיף 14 של נספח V לחוזה השלום בין ישראל לירדן

1. בהתאם לאמור בסעיף 13 לנספח V לחוזה השלום, שלפיו במשך תקופה שלא תעלה על שלושה חודשים מיום המחרת להחלפת מסמכי האשרור של חוזה השלום,

יונהגו

סידורי ביניים וסדרי מתן אשרות עבור מעבר אנשים דרך נקודות המעבר. שני הצדדים, בהסכמה הדדית, רשאים לקצר תקופה זו.

2. במהלך תקופת הביניים המוזכרת לעיל יוענקו אשרות כניסה לאזרחים ישראלים וירדנים על-פי הבסיס הבא:

א. למבקרים ישראלים העוברים לירדן למטרת תיירות בלבד דרך נקודות המעבר סך הכול מספר אשרות הכניסה שיונפקו ליום יהיה לא יותר מ-550.

ב. מתוך סך הכול זה 250 אשרות ליום יונפקו לשם מעבר דרך נקודת המעבר בדרום הערבה. עד 300 אשרות ליום יונפקו לאלה העוברים דרך נקודת המעבר בנהר הירדן.

ג. כל ביקורי התיירים על-פי סעיפים א ו-ב לעיל יהיו על בסיס של קבוצות בלבד, ובאמצעות סוכני נסיעה.

ד. למבקרים העוברים למטרות אחרות (כגון אנשי עסקים, מדענים, פקידים, עיתונאים) יונפקו אשרות כניסה, אך הוראות פסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל לא יחולו עליהם.

ה. כל התקנות הנוהגות לביקורי משפחות יעמדו בתוקפן.

זיכרונות דברים מוסכמים

א. ואדי ערבה / עמק הערבה

קו ההתייחסות היחיד של הגבול יהא על-פי הקו הכחול המוצג במפות טופוגרפיות 1:50,000 (6 גליונות). הצדדים מסכימים לערוך שינויים קטנים בקו כחול מתמשך זה, כמוצג במפות האורתופוטו 1:20,000 (מכאן ואילך: קווי הגבול החדשים), כך שכלל השטח בין הקו הכחול לקו הגבול החדש יהא שווה בשני צדי הקו הכחול. מוסכם כי הקו החדש ממערב לקו הכחול יהיה נתון לתיקון עד אשר יושג שוויון השטחים משני צדי הקו הכחול.

ב. הגבול הבינלאומי בים המלח יהיה הקו המוצג על-ידי מפות ההדמיה 1:50,000 (2 גליונות) בתוספת וייקבע על-פי הקו המקווקו השחור המוצג על המפות הטופוגרפיות 1:100,000 (3 גליונות) (ים המלח, גיליון 13, מהדורה שנייה/1945, ירושלים, גיליון 10, מהדורה שנייה/1944, ג'בל אוסדום, גיליון 12/1945).

ג. היערכות על קו הגבול

בנוגע לסעיף 3(1) לחוזה השלום שבו נקבע:

"מייד לאחר החלפת מסמכי האשרור של חוזה זה, ייערך כל צד על הגבול הבין-לאומי בצדו שלו, כמתואר בנספח א(א):"

הצדדים מכירים בשאלות המעשיות הקשורות בהיערכות (כמו סימון, שדות מוקשים, גדרות), ולכן יפרשו את הנוסח כמשמיע כי ההיערכות תתחיל מייד, תימשך בלא הפרעה ובמהירות, ותושלם לא יאוחר משלושה חודשים לאחר החלפת מסמכי האשרור.

ד. סעיף 20 לחוזה השלום

ברוח השלום, ממשלות ישראל וירדן מייחסות עדיפות גבוהה לפרויקט המפעל המשותף באזור בקורה-נהריים, והן רואות בחיוב את השותפות בשלום שתיווצר בו, וישתדלו יחד לקדם את ביצועו מהר ככל האפשר.

ה. הצדדים יכוננו, עם חתימת חוזה זה, ועדה משותפת בראשות פקידים בכירים למעקב אחר ביצוע חוזה זה וכריתת ההסכמים הרלבנטיים, בהתאם להוראות החוזה.

ו. אשר לנושאים כלכליים ומוניטריים הנוגעים ייחודית לשטחים תחת שליטתה הצבאית של ישראל, שתי הממשלות יוועצו זו בזו במטרה:

(1) להסיר תוצאות המשפיעות לשלילה על כלכלותיהן או לצמצמן;

(2) לתת זו לזו זמן מספיק לעריכת ההתאמות הנחוצות.

האמור אינו בא לגרוע מפעילויות שהן תוצאת יחסים עם מדינות אחרות, או מהתחייבויות קודמות בקשר לשטחים הנזכרים לעיל, למעט ככל שלמימוש התחייבויות כאלה עלולה להיות השפעה שלילית, וככל שהמימוש מצוי בשליטתן.